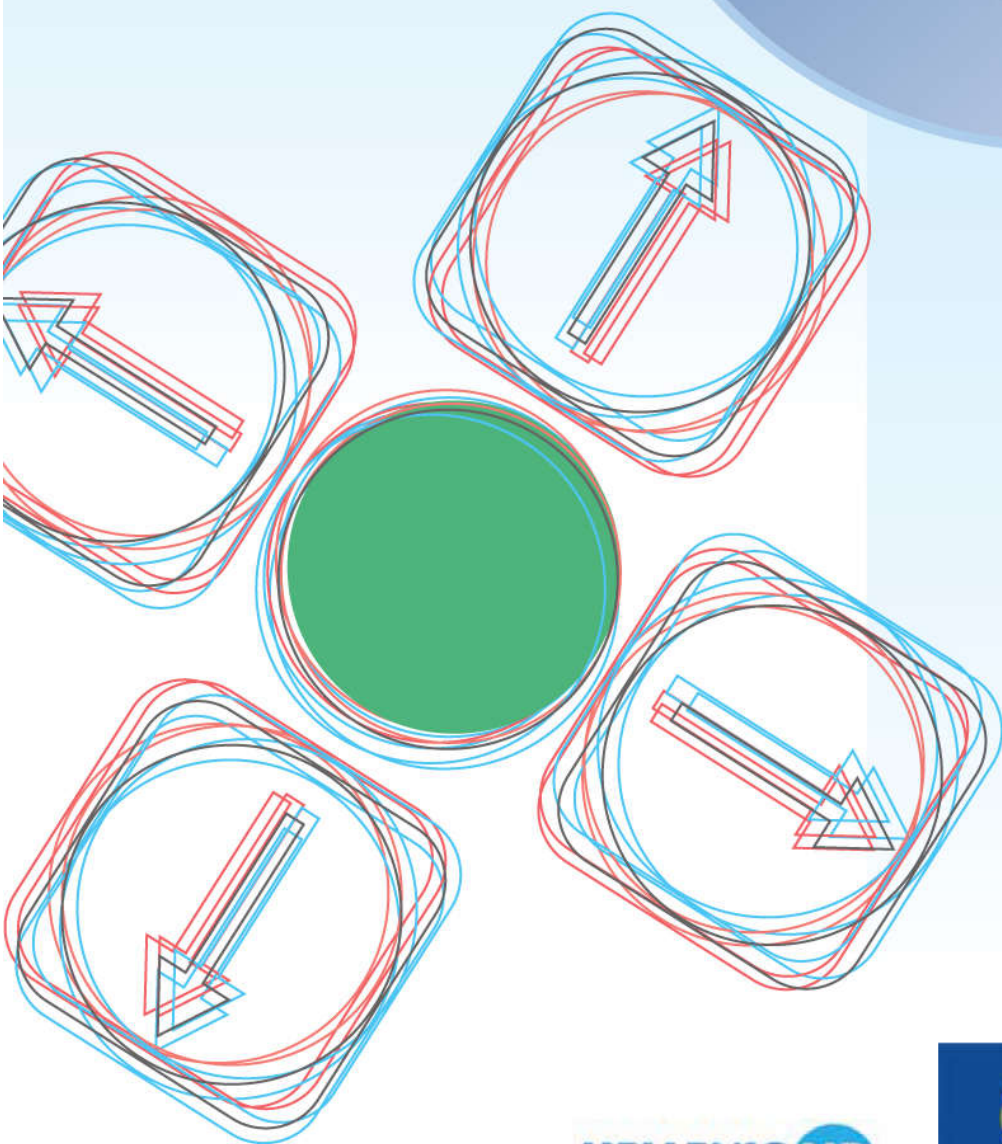

COMPASS

Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης
στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
για νέους/νέες

Ηρωδες και ήρωες

Αν τα λιοντάρια μπορούσαν να μιλήσουν, οι κυνηγοί δεν θα ήταν ποτέ ήρωες

Θεματικές ενότητες	Ισότητα των φύλων, Διακρίσεις και Ξενοφοβία, Ιδιότητα του Πολίτη.
Πολυπλοκότητα	Επίπεδο 2
Μέγεθος Ομάδας	Οποιοδήποτε
Διάρκεια	60 λεπτά
Επισκόπηση της δραστηριότητας	Αυτή η δραστηριότητα περιλαμβάνει είτε ατομική εργασία είτε σε μικρές ομάδες και σε ολομέλεια, ανταλλαγή ιδεών και συζήτηση για: <ul style="list-style-type: none"> • Ηρωίδες και ήρωες ως σύμβολα κοινωνικοποίησης και κουλτούρας. • Στερεοτυπικές εικόνες ηρωίδων και ηρώων.
Σχετιζόμενα δικαιώματα	<ul style="list-style-type: none"> • Ισότητα στην αξιοπρέπεια και στα δικαιώματα. • Το δικαίωμα στην ελευθερία χωρίς διακρίσεις φύλου.
Σκοποί	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτυχθεί μια συλλογιστική πάνω στη διδασκαλία της ιστορίας και να εκτιμηθούν οι διαφορετικές οπτικές των ιστορικών γεγονότων καθώς και οι ηρωίδες και οι ήρωες που σχετίζονται με αυτές. • Να αναλυθεί κριτικά η σημασία των ηρώων και των ηρωίδων ως προτύπων και ο ρόλος των στερεοτύπων των φύλων στην ιστορία, στην κουλτούρα και στην καθημερινή ζωή μας.
Υλικά	<ul style="list-style-type: none"> • Χαρτιά και μολύβια. • Μια κόλα και ένα κόκκινο στυλό για κάθε άτομο (προαιρετικό αλλά επιθυμητό). • Χαρτιά για χαρτοπίνακα και μαρκαδόροι.

Οδηγίες

1. Δώστε στα άτομα πέντε λεπτά να σκεφτούν ποιες και ποιους εθνικούς ήρωες (ιστορικούς ή ζωντανούς) θαυμάζουν.
2. Μοιράστε τα χαρτιά και τα στυλό και ζητήστε από κάθε άτομο να δημιουργήσει δύο στήλες. Στην πρώτη στήλη θα πρέπει (χρησιμοποιώντας το κόκκινο στυλό) να γράψουν τα ονόματα τριών ή τεσσάρων ηρωίδων καθώς και μια σύντομη περιγραφή για το ποιες ήταν/είναι και τι έκαναν για τη χώρα τους. Στο κάτω μέρος του χαρτιού θα πρέπει να γράψουν λέξεις κλειδιά που περιγράφουν τα προσωπικά χαρακτηριστικά των ηρωίδων.
3. Επαναλάβετε το ίδιο (χρησιμοποιώντας το μπλε στυλό) για τρεις ή τέσσερις ήρωες. Γράψτε αυτές τις πληροφορίες στη δεύτερη στήλη.
4. Τώρα, ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να γίνουν μικρές ομάδες από πέντε έως επτά άτομα και να μοιραστούν τις επιλογές των ηρωίδων και ηρώων τους.
5. Τώρα, κάντε ολομέλεια και γράψτε τα ονόματα των ηρωίδων και των ηρώων της κάθε ομάδας σε δύο στήλες στον χαρτοπίνακα. Προσθέστε τις λέξεις κλειδιά που περιγράφουν τα προσωπικά χαρακτηριστικά.
6. Συζητήστε τη λίστα με τα χαρακτηριστικά και τη χρησιμότητα των ηρωίδων και των

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

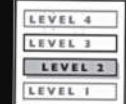

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ & ΞΕΝΟΦΟΒΙΑ

ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ 2

ΜΕΓΕΘΟΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

60 ΛΕΠΤΑ

Ημερομηνία κλειδί :

8 Μαρτίου :

Παγκόσμια ημέρα της γυναίκας :

3 Νοεμβρίου :

Παγκόσμια ημέρα του άντρα :

ηρώων ως προτύπων καθώς και σε ποιο βαθμό είναι στερεότυπα φύλου. Έπειτα, προχωρήστε στην ανασκόπηση.

Αυτό που ακολουθε ε να ένα παράδεγμα του τ παρουσασε μ α ομάδα στην Ουκραν α στο δεύτερο βήμα.

Ηρωίδες	Ήρωες
Πριγκίπισσα Ολha. Η πρώτη Χριστιανή στο Kyiv Rus (το παλιό όνομα της Ουκρανίας).	Πρίγκιπας Volodymyr του Kyiv Rus. Βαπτίστηκε χριστιανός.
Roksalana, νεαρή γυναίκα, η οποία αιχμαλωτίστηκε από τους Τούρκους. Έζησε στο χαρέμι του Χαν (ηγεμόνα). Χρησιμοποίησε τη θέση της για να επηρεάσει την πολιτική.	Hetman Mazepa, αγωνιστής της ανεξαρτησίας.
Η ποιήτρια Lesya Ukrainka έγραψε για την ουκρανική ταυτότητα και τη γυναικεία χειραφέτηση.	Ποιητής Shevchenko. Ύμνησε την ελευθερία.
Δυνατή Πανούργα Ήπια Γυναικεία Ισχυρή Όμορφη	Δυνατός Ισχυρός Γενναίος Θαρραλέος Άκαμπτος Επίμονος

Ανασκόπηση και Αξιολόγηση

Ξεκινήστε με την ανασκόπηση της δραστηριότητας και με το τι έμαθαν οι συμμετέχοντες/ουσες για τις ηρωίδες και τους ήρωες. Έπειτα, συζητήστε για τα στερεότυπα και πώς αυτά επηρεάζουν τις αντιλήψεις και τις πράξεις των ανθρώπων.

- Τι είδους άνθρωποι είναι οι ηρωίδες και οι ήρωες; (Απλοί άντρες και γυναίκες; Βασιλείς;) Τι κάνουν; (Αγωνίζονται; Γράφουν ποιήματα;) Πώς οι συμμετέχοντες/ουσες έμαθαν γι' αυτούς;
- Ποιες είναι οι διαφορές και οι ομοιότητες στις δύο στήλες με τα χαρακτηριστικά;
- Ποιες αξίες συμβολίζουν οι ηρωίδες και οι ήρωες; Είναι αυτές οι αξίες ίδιες και για τις δύο λίστες ή διαφορετικές;
- Τι καταλαβαίνουμε με την έννοια «στερεότυπο»; Πόσο αληθινά είναι τα στερεότυπα; Είναι πάντα αρνητικά τα στερεότυπα;
- Εσείς, προσωπικά, αλλά και οι άνθρωποι γύρω σας, έχετε στερεότυπα και απαιτήσεις από τους άντρες και τις γυναίκες;
- Οι συμμετέχοντες/ουσες νιώθουν περιορισμένοι/ες από αυτές τις απαιτήσεις; Πώς;
- Η λίστα των χαρακτηριστικών σε αυτή τη δραστηριότητα απεικονίζει γνωρίσματα που μερικές φορές περιγράφονται ως χαρακτηριστικά μιας χώρας;
- Σε ποιο βαθμό οι κοινωνικοί και πολιτισμικοί φραγμοί είναι αποτέλεσμα στερεοτυπικής σκέψης;
- Με ποιους τρόπους τα στερεότυπα που έχουμε για τα δύο φύλα οδηγούν στην καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων;
- Στερεοτυπικές προσδοκίες πολλές φορές γίνονται εμπόδιο τόσο στους άντρες όσο και στις γυναίκες περιορίζοντας τις επιλογές μας. Ποια εμπόδια, που έχουν σχέση με τα δύο φύλα, έχουν στις εμπειρίες τους οι συμμετέχοντες/ουσες; Στο σπίτι τους, στο σχολείο, στην εργασία;
- Τι μπορούν να κάνουν οι συμμετέχοντες/ουσες γι' αυτά τα εμπόδια; Μπορούν να ορίσουν στρατηγικές για να ξεφύγουν από πολιτισμικές νόρμες και αξίες που συνδέονται με τον ανδρισμό και τη θηλυκότητα;

Συμβουλές για τους/τις διευκολυντές/τριες

Αυτή είναι μια πολύ καλή δραστηριότητα για να εφαρμοστεί σ' ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον, γιατί το πολιτισμικό στοιχείο μπορεί να γίνει πιο εύκολα φανερό.

Στο σημείο 5 των οδηγιών θα πρέπει να δεχθείτε όλες τις συνεισφορές από τις μικρές ομάδες και να μεταφέρετε τα πάντα στον χαρτοπίνακα. Αν κάποιος προτείνει όρους, όπως «θηλυκότητα» ή «ανδρισμός», θα πρέπει να τους αποδεχτείτε σε αυτό το στάδιο και να επιστρέψετε σε αυτούς στην ανασκόπηση, όταν θα συζητήσετε το νόημα αυτών των λέξεων.

Παραλλαγές

Αν δουλεύετε με ομάδες νέων, είναι πιθανό να θέλετε να δουλέψετε με άλλου είδους ηρωίδες και ήρωες, για παράδειγμα, με χαρακτήρες από κινούμενα σχέδια και ταινίες, μουσικούς, ηθοποιούς και αστέρες του αθλητισμού. Θα πρέπει να ξεκινήσετε τη συνάντηση διαβάζοντας κόμικς και μετά να ανταλλάξετε ιδέες για τα χαρακτηριστικά των χαρακτήρων. Εναλλακτικά, μπορείτε να τοποθετήσετε αφίσες αστέρων της μουσικής και του αθλητισμού και να ζητήσετε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να προσθέσουν στις εικόνες λόγια ή σχέδια. Αν δώσετε την ερώτηση: «Ποιες είναι οι ηρωίδες σας και ποιοι οι ήρωες σας;», τότε μπορεί να πάρετε ενδιαφέρουσες απαντήσεις που θα ζωντανέψουν τη συζήτησή σας.

Προτάσεις για συνέχεια

Αν η ομάδα δείξει ενδιαφέρον για ηρωίδες και ήρωες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τότε μπορείτε να κάνετε και τη δραστηριότητα «Αγωνιστές των Δικαιωμάτων» (σ. 139).

Αν θέλετε να δείτε τα αποτελέσματα υποδουόμενοι στερεότυπα ηρώων ή απλούς ανθρώπους, τότε θα μπορούσατε να κάνετε τη δραστηριότητα «Labels», από το εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης «all different all equal».

Ιδέες για δράση

Δεσμευθείτε να είστε πιο προσεκτικοί με τα στερεότυπα στην καθημερινή σας ζωή, ειδικά με αυτά που οδηγούν στις προκαταλήψεις, τόσο τους άλλους όσο και (άθελα) εσάς.

Συμπληρωματικές πληροφορίες

Στερεότυπο είναι μια γενίκευση, κατά την οποία χαρακτηριστικά που υπάρχουν σε κάποιο μέλος μιας ομάδας επεκτείνονται και στο σύνολο της ομάδας. Για παράδειγμα, οι Ιταλοί λατρεύουν την όπερα, οι Ρώσοι λατρεύουν το μπαλέτο, οι νέοι και οι νέες που φορούν μαύρα δερμάτινα και οδηγούν μηχανές με μεγάλη ταχύτητα είναι επικίνδυνοι και οι άνθρωποι που είναι μαύροι κατάγονται από την Αφρική.

Μπορεί να υπάρξει σύγχυση μεταξύ των λέξεων «βιολογικό φύλο» (sex) και «κοινωνικό φύλο» (gender). Το πρώτο (βιολογικό φύλο) αναφέρεται στις βιολογικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, οι οποίες είναι παντού ίδιες και δεν αλλάζουν. Το δεύτερο (κοινωνικό φύλο) είναι κοινωνικό χαρακτηριστικό, το οποίο μαθαίνεται ή αποκτιέται κατά τη διάρκεια της κοινωνικοποίησης.

Το κοινωνικό φύλο (gender), λοιπόν, αναφέρεται στα κοινωνικά χαρακτηριστικά, στους ρόλους, στις δραστηριότητες, στις υπευθυνότητες και στις ανάγκες που σχετίζονται με τον άνδρα (ανδρισμός) και τη γυναίκα (θηλυκότητα) σε μια δεδομένη κοινωνία μια δεδομένη στιγμή ως μελών μιας συγκεκριμένης κοινότητας μέσα σ' αυτή την κοινωνία.

Πηγή: *United Nations Development Program (UNDP), Gender in development programme, learning and information pack, gender mainstreaming programme and project entry points. January, 2001*